

Фейлетон про закордон

Леонід Чернов

Я ніколи не був у Західній Європі. Зате я маю багато друзів і знайомих, яким пощастило цього літа побувати за західним кордоном. Я – людина допитлива. Прочувши про повернення моїх приятелів, я негайно побіг до них:

– Розповідайте, товариші.

І мені розповідали...

1

– Так ви були в Німеччині?

– Був, був!

– Ну, як же там, розповідайте мерщій.

– Так як вам сказати? Надзвичайно.

– А Берлін як?

– О, Берлін! Такі, знаєте, вулиці... На вулицях – цілі юрби берлінців і берлінок. Просто диво.

– Ну, й що ж вони?

– Та нічого... Ходять. А є й такі, що їздять.

– На Унтер-ден-Лінден [\[3\]](#) були?

– Був, як же. Чудово. Надзвичайно весело. Тільки жаль, що цей театр був якраз закритий. Не пускають туди.

– А по театрах взагалі бували?

– Ні, не бував. Ніколи було, треба було вивчати, як розкладається буржуазія. Це не так легко, як ви думаєте. Весь вільний час на це витратив.

– А що вас найбільше вразило в Берліні?

– Найбільше? Чекайте... Ага! Уявіть собі, що всі там говорять німецькою мовою. Йому десять років, а він так по-німецькому й чеше. Далеко нашій Україні.

– Ну, а робітники як?

– Теж, уявіть собі, по-німецькому.

– Ні, я не про те. Я про стан робітництва.

– Стан... Стан нічого собі. Класова свідомість процвітає.

– Ну, а жіноцтво?

– Та як вам сказати? Є й погані, а зустрічаються такі, що – ех! Далеко нашій Укр...

Я встав і подумав: "Цьому йолопові просто бракує спостережливості. З нього обценьками слова не витягнеш".

Попрощався й побіг до другого.

2

– Мишо, розкажи мені про Німеччину.

– О-о, Німеччина!! Стільки цікавого, стільки нового.

– Ну, що ж там цікавого? Говори, говори.

- О-о, культура! В кожному німці стільки культури, що її вистачило б на цілу нашу округу. Комірці, наприклад. Захожу до крамниці. "Покажіть комірець". - "Будь ласка, півтори марки десятків". - "Півтори марки? Не мож-же бути! Дайте чотири десятки. Краватку маєте?" - "Будь ласка, п'ятдесят пфенігів штука". - "П'ятдесят пфенігів?! Та не мож-же бути! Загорніть два десятки. Зубний порошок - скільки? Сім пфенігів? Та не мож-же бути! Тридцять коробок. Пів сотні зубних щіточок".

- Чекай, Мишо. Навіщо тобі пів сотні? Крамничку гадаєш відкрити, чи що?

- Та боже ж мій! Як же не взяти пів сотні, коли щіточка - десять пфенігів! Бритва - марка. Десять штук! Ваза для квітів - марка. Два десятки! Заводні аеропланчики - півтори марки. Такі чудові метелики для краватки - по три пфеніги. Хазяїн загортає тобі велосипедний ліхтар, а в нього такі очі, що здається, коли купиш ще пару бляшаних ящірок, він отдасть тобі власну жінку, відшукає й обставить затишну квартирку, платитиме тобі щомісячну пенсію, а сам безплатно служитиме в тебе за лакея, день і ніч чергуючи біля твоїх дверей. Це тобі не Хацеєрка[4]. Купую я одного разу пів десятка чемоданів...

- Мишо, я власне хотів про побут різних шарів суспільства ...

- Побут? Будь ласка: новенький шевйотовий[5] костюмчик в Берліні коштує...

- Знаю, знаю. Дуже дешево. Пів сотні?

- Що пів сотні?

- Я питаю: пів сотні костюмчиків купив чи більше?

- Ну, ти вже скажеш таке. Пів десятка тільки й купив.

- Е, шкода. От тут ти вже, брат, дав маху. Колісної мазі ти, напевне, теж не купив? От бачиш. І пугачів не купив? І про грамофон забув? І про целелін не згадав? Ех ти, тьухтій! Хоч би пів вагона мазі догадався для чобіт привезти.

- Та на чорта мені пів вагона?

- Ну, як же: дешево, майже дурно.

- Це правда: я не подумав. Так митниця, розумієш ти, не пропускає, і половини не пощастило привезти.

- Ах, митниця - а?..

Любі, милі моему серцеві митники! Якщо ці рядки колись випадково дійдуть до вас, - знайте, що ніколи ще жодне серце не переповнювалось до вас такою теплою вдячністю, як моє.

3

- Здрастуйте, Віро. Що таке? Вчора тільки повернулися з Берліна? Так розкажіть ж, господи!

- Ах, Льоню! Ах, якби ви знали! Ах-ах-ах!

- Ну, що ж там найцікавішого?

- О-о, ціла купа! Уявіть собі: Берлін повернувся до довгих рукавів.

- Що таке?

- Так-так! А двобортні манто застібаються тепер тільки з одного боку. Ранкові манто мають один тип: кокетка, під якою вшиті внутрішні складки і яка переходить в

рукави реглан. Або звичайне манто з єдиною бантовою складкою ззаду. Вона починається біля хлястика і доходить до низу. Це такий жах!

- Це справді щось неймовірне.

- Ну, ще б пак! Манто осіннього сезону щільно охоплює фігуру.

- Та не може бути!

- Слово честі. Тільки на місці бюста припускається деяка гнучкість лінії. Це поширення біля бюста дуже характерне і для звичайних манто, і для таких, у яких спина вільна над стягнутими стегнами...

- А-я-яй! Як же ви це пережили?

- Це ще дурниці. А от чи чули ви про сукні з шерсти, екрю[6], сіра гестка[7]? Блузка з напуском, оздоблена легкою вишивкою демісек. Рукави від ліктя шифонові. Спідничка деляроз по стегнах зубцями, і від зубців хвилястий низ, тюнік і вставка: квадрати біля талії...

4

Тепер і мені не страшно їхати до Берліна: від своїх друзів я дістав найдокладніші відомості про закордонне життя.

Голими руками мене тепер не візьмеш: по-перше, я прекрасно знаю, що в Берліні говорять німецькою мовою; знаю, що живуть там берлінці й берлінки; що шевйотовий костюм коштує п'ятдесят марок і що блузки носять з напуском, спіднички деляроз із зубцями на стегнах.

Ах, як приємно бути сином молодії, відродженої, допитливої нації, людиною з широченним європейським кругозором!

(*"Червоний перець"*, № 21-22, 1928).

[3] Унтер-ден-Лінден – один із найголовніших і найвідоміших бульварів Берліна.

[4] Хацеерка – розмовна назва Харківського центрального робітничого кооперативу.

[5] Шевйот – дорогий сорт м'якої, легкої, трохи ворсистий шерстяної або напівшерстяної тканини.

[6] Екрю – блідо-сіро-жовтий або світло-сіро-жовто-коричневий колір, колір невідбіленого шовку або льону.

[7] Гестка (*діал.*) – кокетка; верхня відрізна частина сукні чи блузки, до якої на висоті грудей пришивається нижня частина одягу.